

Тема: Греко-католицька уніатська церква

Студентки 3 курсу

Сп. «Правознавство»

Коледжу економіки права та
інформаційних технологій при
університеті «Крок»

Лисенко Ольги Степанівни

Зміст:

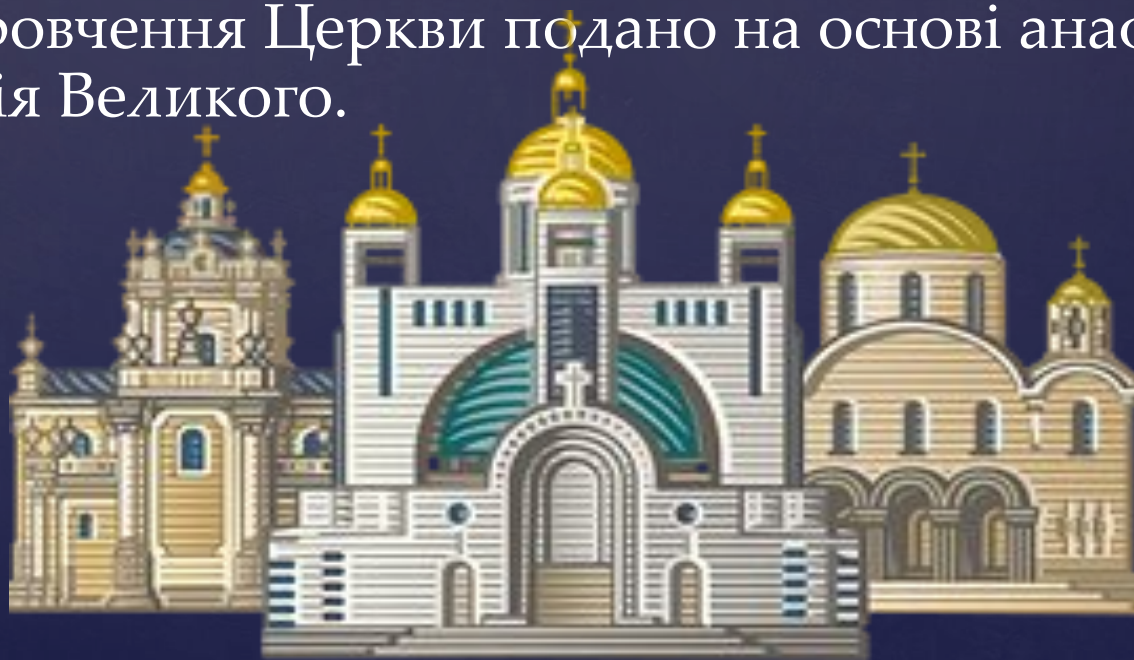
- Вступ;
- Основні особливості УГКЦ;
- Адміністративно-територіальний поділ:
  - Від Берестейської унії до початку XVIIIст.
  - Період незалежності української держави.
  - Сучасні адміністративно-територіальні структури.
- Історія УГКЦ;
- Період піднесення УГКЦ;
- Друга світова війна;
- У підпіллі;
- Відродження УГКЦ;
- Висновки;
- Використана література.

Вступ

Українська греко-католицька церква єдина з українських Церков, що має безперервну ієрархічну спадкоємність з часу заснування у X ст. Київської митрополії. У 1596 Київський митрополит Михайло Рагоза, 5 єпископів та 3 архімандрити у церкві св. Миколи підписали Берестейську унію, в якій визнали церковну владу єпископа Рима, вийшовши тим самим з-під юрисдикції Константинопольського патріарха. У 33-х артикулах унії єпархія визначила умови, на яких згідна прийняти єдність з Римським престолом. Більша частина цих артикулів була покликана зберегти богословську, літургійну та канонічну ідентичність Унійної Руської

Церкви: залишити в Символі віри «від Отця ісходить», не вносити змін у порядок здійснення тайни хрещення, збереження одруженого священства, залишити три види Літургії (св. Івана Золотоустого, св. Василя Великого, св. Григорія Двоєслова). Частина артикулів з різних внутрішніх і зовнішніх причин була порушена вже у XVII—XVIII ст. Цей процес в історії УГКЦ отримав назву латинізація. У XX ст. за митрополита Андрея Шептицького розпочалися поступові спроби відновити втрачену ідентичність. У 2011 УГКЦ представила свій катехизм «Христос — наша Пасха», в якому віровчення Церкви подано на основі анафори Літургії св. Василя Великого.

Основні особливості УГКЦ:

- Визнання догмату філіокве (про сходження Святого Духа не тільки від Бога-Отця, а й від Бога-Сина)
- Визнання верховенства Папи Римського
- Догмат про непорочне зачаття Діви Марії
- Догмат про внебовзяття душі і тіла Діви Марії
- Широке шанування Діви Марії
- Хресне знамення греко-католиками твориться зверху вниз, а потім — справа наліво (так як у візантійській і частково сирійській літургійних традиціях)

Адміністративно-територіальний поділ:

Територія УГКЦ, або ж, точніше кажучи, Унійної Київської митрополії, впродовж XVII—XIX стт. охоплювала території сучасних держав України (Київська, Львівська, Перемиська, Володимирська, Луцька єпархії), Білорусі (Київська, Полоцька єпархії), Росії (Смоленська єпархія), Польщі (Перемиська, Холмська єпархії) та Литви (Київська єпархія). Починаючи з 1596, матірні землі Унійної Київської митрополії розташовувались на території I Речі Посполитої, Російської імперії, Австро-Угорської імперії, II Речі Посполитої, СРСР та України.

Від Берестейської унії до початку XVIIIст.

По Берестейській унії 1596 унійними стали Київська, Полоцька архієпархії та Пінська, Луцька, Володимирська й Холмська єпархії. Унію не прийняли Львівська та Перемиська єпархії. По смерті владика Кирила Терлецького у 1607 Луцька єпархія поступово відійшла від унії, повернувшись до неї в 1702 за єпископа Діонісія Жабокрицького. У 1691 до Унійної Київської митрополії приєдналась Перемиська єпархія за владика Інокентія Винницького, а в 1700 приєдналась Львівська єпархія за єпископа Йосифа Шумлянського. Після взяття у 1616 польськими військами Смоленська, король номінував у 1625 Лева Кревзу на архієпископа Смоленського, започаткувавши тим самим унійну Смоленську архієпархію, 1646 внаслідок Ужгородської унії виникла Мукачівська греко-католицька єпархія.

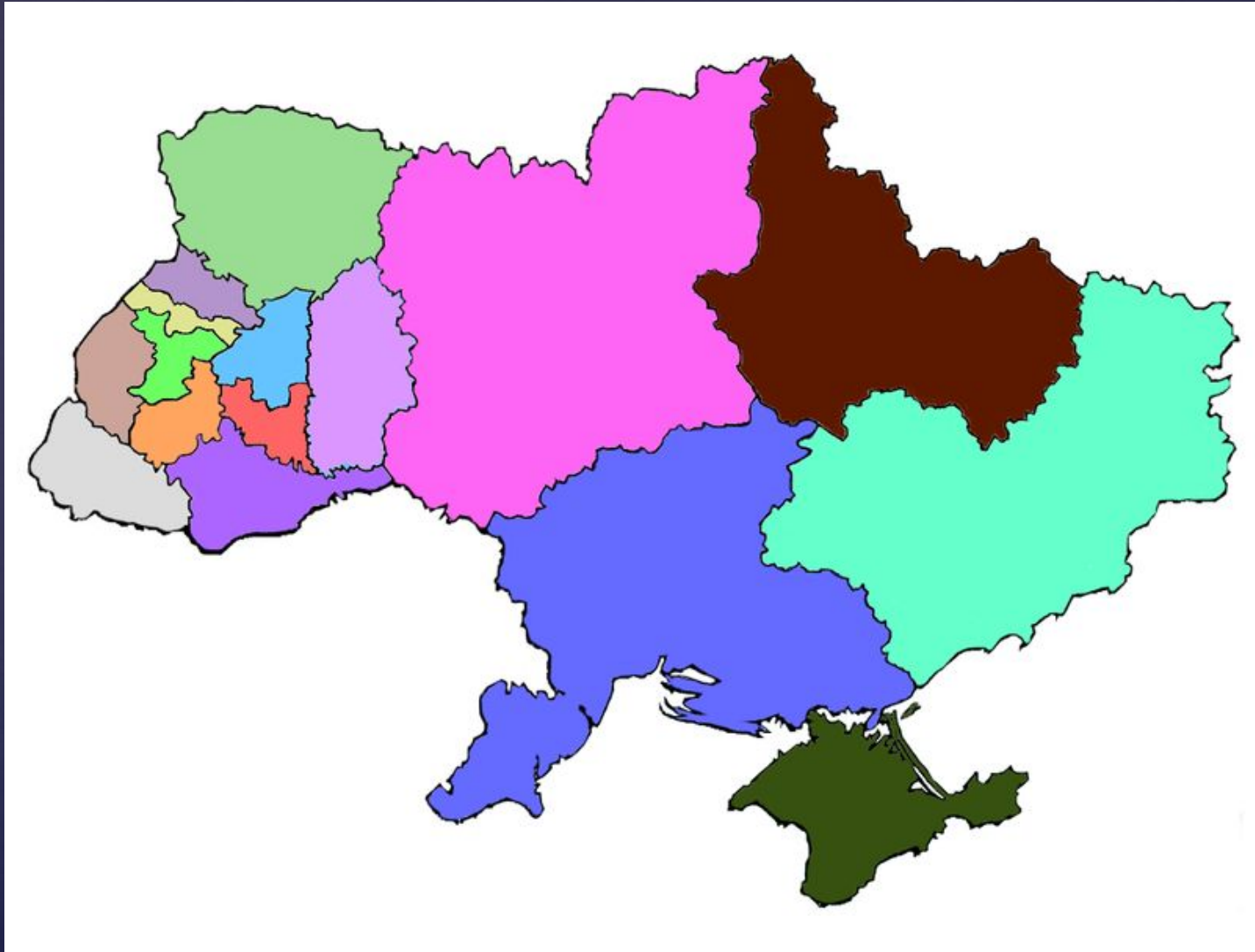
Період незалежної Української держави

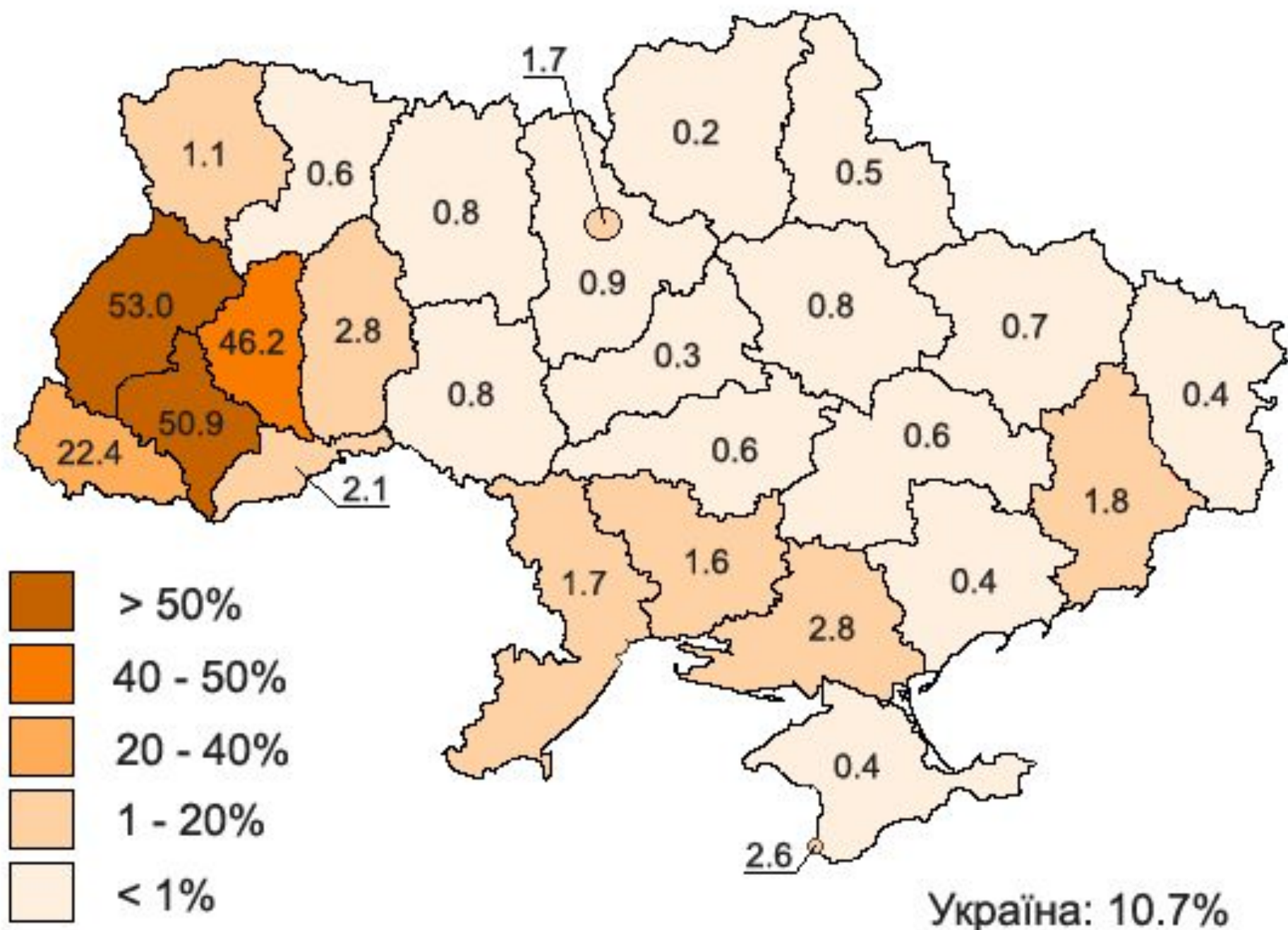
Після завершення Другої світової війни, в умовах зміни лінії кордону між Польською Народною Республікою та Українською Радянською Соціалістичною Республікою, одна з найдавніших єпархій УГКЦ — Перемиська, опинилася територіально розділеною. Це спричинило ситуацію, коли єпархіальний престол опинився де-факто поза значною частиною території своєї єпархії, що пізніше зумовило реорганізацію адміністративно-територіальної структури УГКЦ.

Адміністративно-територіальна структура УГКЦ в межах Української держави

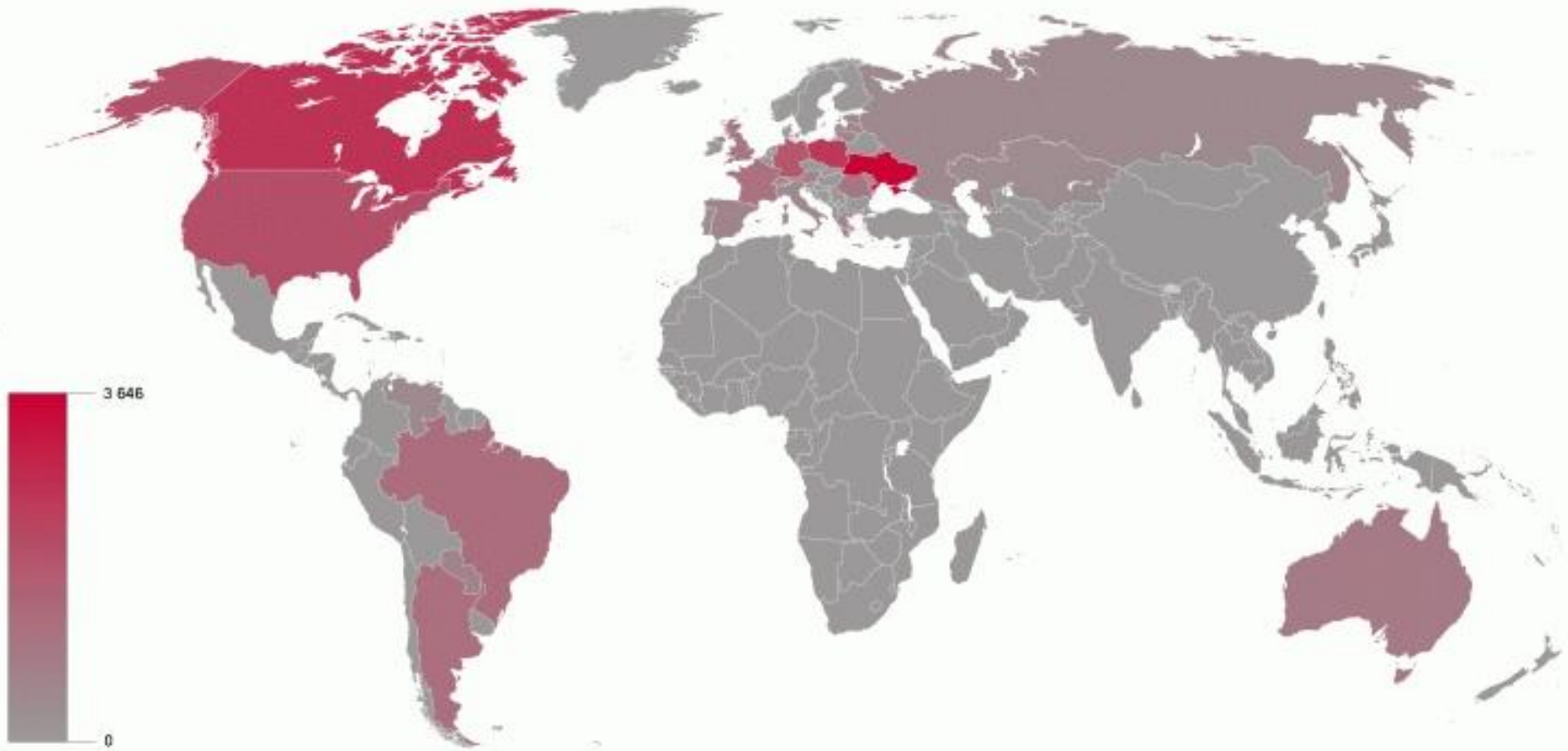
Частка громад Української Греко-Католицької Церкви на поч. 2010 р.

Сучасні адміністративно-територіальні структури

Станом на 11 грудня 2015 існує такий адміністративно-територіальний устрій УГКЦ:

- Україна: Київська архієпархія, Львівська архієпархія, Тернопільсько-Зборівська архієпархія, Івано-Франківська архієпархія, Коломийсько-Чернівецька єпархія,
- Самбірсько-Дрогобицька єпархія, Стрийська єпархія, Сокальсько-Жовківська єпархія, Бучацька єпархія, Кам'янець-Подільська єпархія, Донецький екзархат, Харківський екзархат, Одеський екзархат, Кримський екзархат, Луцький екзархат, Мукачівська греко-католицька єпархія
- Польща: Перемишльсько-Варшавська архієпархія, Вроцлавсько-Гданська єпархія
- Франція: Єпархія Святого Володимира Великого у Парижі (юрисдикція на Францію, Бельгію, Голандію, Люксембург та Швейцарію)
- Німеччина: Апостольський екзархат у Німеччині та Скандинавії (юрисдикція на Німеччину, Данію, Швецію та Норвегію)
- Великобританія: Лондонська єпархія Пресвятої Родини
- Канада: Вінніпезька архієпархія, Едмонтонська єпархія, Торонтська єпархія, Саскатунська єпархія, Нью-Вестмінстерська єпархія
- США: Філадельфійська архієпархія, Чиказька єпархія, Стемфордська єпархія, Пармська єпархія
- Бразилія: Куритибська архієпархія, Прудентопольська єпархія
- Аргентина: Буенос-Айреська єпархія
- Австралія: Мельбурнська єпархія (юрисдикція на Австралію, Нову Зеландію та країни Океанії)

Історія УГКЦ

У 988 святий рівноапостольний князь Володимир (у святому Хрещенні — Василій) запровадив християнство в його східній (візантійсько-слов'янській) традиції як державну релігію Київської Русі. Це сталося перед тим, як великий церковний розкол 1054 року розділив християнський Схід і Захід. Київська Митрополія була підпорядкованою Патріархові Константинопольському, проте ця Церква продовжувала підтримувати зв'язки із латинським Заходом і його Патріархом — Папою Римським.

Попри те, що між Константинополем і Римом існували суперечності, київські ієрархи намагалися зберегти християнську єдність. У 1095 встановлено свято на честь перенесення до міста Барі в Італії чесних мощей святителя Миколая Мирлікійського Чудотворця. Посланці з Русі брали участь у соборах західної Церкви в Ліоні (1245) та Констанці (1418). Сам київський митрополит Ісидор разом з Патріархом Константинопольським Йосифом II був одним з ініціаторів Флорентійської унії (1439). У 1458 митрополитом Київським і всієї Русі з благословення Папи Римського стає Йосиф Болгаринович, визнаний і Патріархом Константинопольським.

Починаючи з XIV століття, північніше Києва, у Москві, сформувався та зміцнів новий церковно-державний осередок. Московська митрополія відмовилася визнати Флорентійську унію і відокремилася від давньої митрополії в Києві, проголосивши свою автокефалію (самоврядування) у 1448.

Період піднесення УГКЦ

Світлою сторінкою вписаною в історію Церкви є діяльність митрополита Йосифа Сембратовича (1870—1882) з морального та економічного оздоровлення ситуації в Галичині, створення братств та товариств тверезості. Основи для духовного і матеріального піднесення Галичини було закладено в його посланні «Про велику гідність людини» (1876).

На порозі ХХ століття греко-католицька церква в Галичині удостоїлася визначної постаті митрополита Андрея Шептицького (1901—1944). На час його пастирського служіння припадають тривожні часи двох світових війн та семиразової зміни політичних режимів. За цей період, завдяки його жертовній посвяті та талантам церковного і народного провідника, греко-католицька церква досягнула найбільших висот за увесь дотеперішній період свого історичного розвитку.

Друга світова війна

УГКЦ була однією з найсильніших інституцій Західної України, налічуючи перед початком Другої світової війни 2387 парафій і 3,6 млн вірних, 2352 єпархіальних священників, 31 чоловічий і 121 жіночий монастир і чернечі доми. Під опікою церкви діяли Богословська академія, три духовні семінарії, де навчалося 480 студентів.

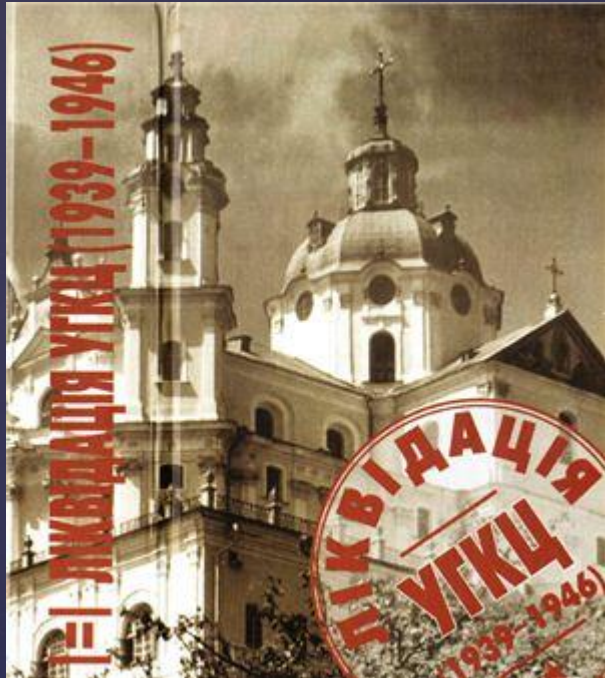
Наступником Митрополита Андрея, по його смерті 1 листопада 1944, став Йосиф Сліпий (1944—1984). Він належав до найближчих сподвижників Митрополита Андрея як довголітній ректор Львівської семінарії та Богословської Академії (1928—1944 років) та єпископ із правом з наступництва (1939).

У підпіллі

На цей час припадає початок жорстоких переслідувань греко-католицької церкви як в Радянському Союзі так і в усіх інших країнах-сателітах тоталітарного режиму. 11 квітня 1945 радянська влада заарештувала Архієпископа Йосифа Сліпого, а згодом було репресовано і всіх інших владик. У травні 1945 була створена «Ініціативна група з возз'єднання греко-католицької церкви з православною», про роботу якої М. Хрущов особисто доповідав Й. Сталіну[14]. В березні 1946 у Львові відбувся псевдособор, на якому проголошено ліквідацію Греко-Католицької Церкви, значну частину її майна передано Російській Православній Церкві, а вірних та духовенство насильно змушували зрікатися своєї Церкви. Патріарх Російської Православної Церкви Алексій І благословив цю подію. Свідками вірності Христові та Церкві стали мільйони мучеників-жертв новітніх переслідувань: єпископи, священники і миряни, монахи і монахині. Під час свого візиту в Україну в 2001 Папа Римський Іван-Павло II проголосив блаженними 28 новомучеників.

Відродження УГКЦ

Від середини 1980-х в Україні розпочався процес відродження УГКЦ, очолюваний митрополитом Володимиром Стернюком та підпільною ієрархією. Переломними подіями були багатотисячний молитовний похід у Львові до Собору Святого Юра 17 вересня 1989, з вимогою легалізації УГКЦ в Радянському Союзі, і зустріч Папи Івана Павла II з главою Радянської держави Михайлом Горбачовим в грудні цього ж року. Ці події дали початок відродженню легальної структури УГКЦ, відновлення монастирського життя, процесу повернення відібраних святинь, відбудові системи духовної освіти. За короткий час відновлено діяльність єпархіальних семінарій та Львівської Богословської Академії, розгорнулася видавнича діяльність, налагоджено співпрацю зі школою та душпастирство молоді, у війську (капеланство). На жаль, початок 1990-х був позначений міжконфесійним протистоянням на тлі майнових суперечок, ускладнений розколом всередині українського православ'я.

У 1996 єпископом-помічником Глави УГКЦ обрано єпископа Любомира Гузара, а після смерті 14 грудня 2000 Верховного Архієпископа Мирослава Івана Кардинала Любачівського Синод єпископів УГКЦ обрав Владика Любомира його наступником.

Важливе місце в житті Церкви мали Патріарші Собори УГКЦ (1996, 1998, 2002), які проводили з метою обговорення усією церковною спільнотою найважливіших питань релігійного і суспільного життя: навчання і виховання у вірі, духовного відродження та соціального служіння.

У 2002 Синод єпископів УГКЦ прийняв рішення про перенесення Патріаршого престолу Церкви до столиці України та будову в Києві Патріаршого собору.

ВИСНОВКИ:

Українська Греко-Католицька Церква (УГКЦ), - одна з чотирьох традиційних українських Церков – спадкоємиць Володимирового хрещення, що налічує біля шести мільйонів вірних в усіх регіонах України та на шести континентах світу; є найбільшою Східною Католицькою самоуправною Церквою (*Ecclesia sui juris*); зберігає візантійсько-український обряд, тобто – літургічне, богословське, духовне та правове насліддя; перебуває у повному сопричасті зі Вселенським Архиєреєм – Папою Римським і визнає його духовну та юрисдикційну владу; прагне до відновлення первісної єдності Київської Церкви; твердо й послідовно відстоює право українського народу на свою незалежну соборну державу та становлення в ній зрілого громадянського суспільства; реалізує велику кількість благодійних та громадських проектів в Україні та поза її межами.

Використана література:

- Енциклопедія українознавства : Словникова частина : [в 11 т.] / Наукове товариство імені Шевченка ; гол. ред. проф., д-р Володимир Кубійович. — Париж ; Нью-Йорк : Молоде життя ; Львів ; Київ : Глобус, 1955—2003.
- Боцюрків Б. Українська Греко-Католицька Церква і Радянська держава (1939—1950) / переклад з англ. Н. Кочан, за ред. О. Турія. — Львів: Видавництво Українського Католицького Університету, 2005.
- <https://uk.wikipedia.org>
- <http://www.kyiv.ugcc.org.ua/>
- <http://cerkva-vnls.lviv.ua/viznachennya>